

Eörsi István: Állandóan ingerült vagyok

A cinizmus megbosszulja magát

A szerző szeretné, ha a pofa feje és a csomó emlékeztetne egymásra címmel nemrég jelent meg **Eörsi István** hat drámája. A darabok többségét jóval korábban írta, de kötetbe nem kerülhettek.

— Kedvező idők járnak ma a színdarabíráásra? Készen új darabbal?

— Elkézdtem egy szatírárt. Két gazember, egy volt rendőrtiszt és egy volt rab, aki besűgő lett, megalakítja a Tiszta Múlt Kft.-t. Amikor az egész ország hallatlan szellemi erővel alkotja meg a múltját, működésbe lépnek az öncsaló és a cinikus mechanizmusok, akkor azt hiszem, ez megér egy szatírárt. Az értelmiségről beszélek, ez értelmiségi foglalatosság. Miért írná át a múltját egy munkás vagy egy paraszt? Az első jelenettel készültem el, de abbahagytam. Túl dühös vagyok, mert közvetlenül érint. Nem az irodalmi életről szól, noha a két gazember a meg nem írt jelenetekben írókat, újságírókat szerződött arra, írjanak a kuncsaftoknak új élettörténetet. A valóságos mozzanatokát úgy kiforgatva, hogy az ügyfelek hazugságban se maradjanak, és a karrierjüket is megcsinálhassák. Lehessenek osztályvezetők az új tévében meg az új rádióban, elnökök meg kurátorok a suba alatt összehozott alapítványokban.

Az alkalmazhatóságához többnyire nem is kellene nagy hazugságok. Picik keltenek, de azokból jó sok.

— A közmorált megcélzó szatíra születésének ezek szerint a morális felháborodás állja útját...

— Szatírárt csak homéroszi kacajjal vagy egészen tragikus lélekkel lehet írni, nem ingerülten. Én pedig

állandóan ingerült vagyok. Hogy az ország kikecmergjen a kátyúból, annak szerintem nemcsak az a feltétele, hogy legyen kellő valuta, szaktudás, fejlett ipar stb., hanem hogy legyenek autentikus emberek. Akik tisztességesek, és akiknek el is hiszi az ország, hogy tisztességesek. Rendkívül ingerrel az a fajta állambölcsesség, amely cinikusan kimondja, a mi kommunisztánk nem kommunista, viszont aki nem a mi kommunisztánk, annak a papája gyilkos volt, ő maga besűgő, vagy ami még rosszabb, zsidó. Ingerültté tesz az a fajta szemlélet, amelyet legellenzenvesebben **Katona Tamás** fejezett ki. Szerinte a köpönyegen egy fordítás elfogadható, hisz zsoldosokra szükség van. Magyarán, egyszer lehet hazudni, hazug módon megtérni a régi hatalom mellől az új hatalom mellé. Ez borzalmas. A többpárti rendszerben a politikusok saját felelőségükre nyilatkoznak, s ha ezek alapján az a vélemény erősödik meg, hogy ez rosszabb, mint amikor felülről megmondták, mit kell tenni, akkor itt a demokráciának befellegzett. Ez az egész önhamisító, uram-bátyámos magatartásforma, amely az érvényesülésért a belső organikus fejlődést feláldozza — ez tőlt el ingerültséggel.

— A most kipattant sok százezeres és milliárdos botrányokról, a többrendbéli titkos kultúrharácrról mit gondolsz?

— Aki a kormány tevékenységét figyelemmel kíséri, az nem lepődött meg. Az élet minden területén pártállamosító tendencia érvényesül. Ennek legundorítóbb és leghosszabb tusája a médiacsata volt, s részeként

teljesen illegálisan, a moratórium megszegésével hozták létre a Duna Tv-t. Kineveznek mindenféle kormánypárti főnököket, és egyszerűen kiderül, hogy az egész machináció fenntartására titokban milliárdos vagytonokat szándékoznak átjátszani a közvagyonból. Ami ez ügyben zajlik, abszurd és szánalmas komédia. Már tudjuk a titkos utasítás számát, a miniszterelnöki hivatal államtitkára azonban a nyilvánosság előtt nem tud semmit. Az Antall-kormány e tekintetben is nagyon hasonlít a kommunista kormányzatra. A hatalom birtoklójaként ez az adminisztráció sem bánja, ha hazugságot kapják, ha átlátnak többségük; amihez nem kell kétharmados törvény, azt a szavazógépezet keresztülvisszi, ahol kétharmad kell, ott egyszerűen megtartják a pártállami törvényeket, és aszerint folyik a hatalomkoncentráció. Ahogy ez a tévé és a rádió esetében történt. Ez a cinizmus azonban a többpártrendszerben meg szokta bosszulni magát. Mert a lakosságnak időnként módjában áll választani. És az a nyereség, amit az által kasszíroznak be, hogy Pálffy G. úr szűri át a híreket, nem ér fel azzal a veszteséggel, amit az okoz, hogy Pálffy G. úr szűri a híreket. Ez a szemérmetlen hatalomérvényesítés olyan visszatetszést vált ki, hogy a mai országlók szerintem negatív mérleggel zárnak. De ez egyben a demokráciának is nagy veresége lesz. Mert az a vélemény alakul ki, hogy Magyarországot egyszerűen nem lehet demokratikusan kormányozni, mert nincsenek meg a belső morális feltételek.

Bársony Éva